

UCHWAŁA

Dnia 14 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

Protokolant Ewa Wolna

w sprawie z odwołania G.J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

o świadczenie przedemerytalne,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 lipca 2016 r.,

zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 marca 2016 r., sygn. akt III AUa .../15,

"Czy w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego wydanej na podstawie art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. 2004 Nr 120, poz. 1252 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2004 Nr 3, poz. 20 z późn. zm.), w której organ rentowy odmówił przyznania świadczenia przedemerytalnego, powyższe przepisy na zasadzie lex specialis wykluczają zastosowanie art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1984 r. Nr 7, poz. 31 z późn. zm.) i zaliczenie okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu 10 lat zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wymienionego w art. 6 ust 1 i 2 w/w ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r.?"

podjął uchwałę:

Czas odbywania zasadniczej służby wojskowej w okresie obowiązywania art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej

Ludowej w brzmieniu ustalonym w jednolitym tekście (Dz.U. z 1984 r. Nr 7, poz. 31) do zmiany tego przepisu z dniem 9 grudnia 1991 r. zalicza się - na warunkach określonych w tym przepisie - do okresu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 ze zm.), wymaganego do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 tej ustawy w związku z art. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 170 ze zm.).

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 30 marca 2016 r., przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia następujące zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości:

„Czy w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego wydanej na podstawie art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. 2004 Nr 120, poz. 1252 z póź.zm.) oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2004 Nr 3, poz. 20 z póź.zm), w której organ rentowy odmówił przyznania świadczenia przedemerytalnego, powyższe przepisy na zasadzie *lex specialis* wykluczają zastosowanie art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1984 r. Nr 7, poz. 31 z póź.zm.) i zaliczenie okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu 10 lat zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wymienionego w art. 6 ust 1 i 2 w/w ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r.?”

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że Sąd Okręgowy w T., w sprawie z odwołania G.J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o świadczenie przedemerytalne, wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2015 r.

zmienił decyzję organu rentowego z dnia 21 listopada 2014 r. w ten sposób, że przyznał odwołującemu się G. J. świadczenie przedemerytalne od dnia 11 października 2014 r.

Decyzją tą, wydaną na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonemu G. J. prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ nie udowodnił on 10-letniego okresu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach produkujących azbest, a jedynie 9 lat, 6 miesięcy i 16 dni takiej pracy.

Sąd Okręgowy ustalił, że odwołujący się, urodzony w dniu 15 lutego 1967 r., bezspornie udowodnił okres zatrudnienia w wymiarze 25 lat (okres składkowy i nieskładkowy) uprawniający go do emerytury. W postępowaniu przed organem rentowym wykazał także staż pracy w zakładach produkujących azbest w wymiarze 9 lat, 6 miesięcy i 16 dni, w okresach: od dnia 16 września 1987 r. do dnia 29 października 1987 r., od dnia 16 czerwca 1989 r. do dnia 12 lutego 1992 r., od dnia 13 lutego 1992 r. do dnia 24 października 1996 r. i od dnia 8 grudnia 1996 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. W dniu wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, tj. w dniu 28 września 1997 r., odwołujący się był zatrudniony w zakładach produkujących azbest. Rozwiązanie stosunku pracy z ostatnim pracodawcą ubezpieczonego, tj. Firmą Handlowo Usługową Wod-Kan-C.O. [...], nastąpiło zaś z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Następnie przez 180 dni odwołujący się pobierał zasiłek dla bezrobotnych, a sześciomiesięczny okres pobierania tego zasiłku upłynął w dniu 9 października 2014 r. W dacie wydania przez Powiatowy Urząd Pracy w D. zaświadczenia stwierdzającego tę okoliczność, tj. w dniu 10 października 2014 r., ubezpieczony był też zarejestrowany jako osoba bezrobotna. W okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówił przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego złożył w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania

przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, tj. w dniu 10 października 2014 r.

Ponadto, Sąd pierwszej instancji ustalił, że odwołujący się w okresie od dnia 16 września 1987 r. do dnia 12 lutego 1992 r. był zatrudniony w Zakładach Wyrobów Azbestowo-Cementowych w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarza mechanika zmianowego, a ostatnio na stanowisku ślusarza, natomiast od dnia 12 lutego 1992 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. był zatrudniony w „E.” Polsko-Austriacka Spółka z o.o., również w pełnym wymiarze godzin, na stanowisku ślusarza i inspektora BHP. Od dnia 25 października 1996 r. do dnia 7 grudnia 1996 r. korzystał z urlopu bezpłatnego. Łączący odwołującego się ze Spółką „E.” stosunek pracy ustał w wyniku wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw. W okresie zatrudnienia w Zakładach Wyrobów Azbestowo-Cementowych, od dnia 30 października 1987 r. do dnia 15 czerwca 1989 r. odwołujący się odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po jej zakończeniu zgłosił swój powrót do pracy w ustawowym 30-dniowym terminie i od dnia 16 czerwca 1989 r. kontynuował zatrudnienie w Zakładach Wyrobów Azbestowo-Cementowych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Uwzględniając powyższe ustalenia, Sąd Okręgowy przyjął, że kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy odwołującemu się przysługuje prawo do świadczenia przedemerytalnego na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest w związku z art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych. Odmawiając przyznania mu prawa do tego świadczenia organ rentowy nie uwzględnił okresu odbywania przez odwołującego się zasadniczej służby wojskowej od dnia 30 października 1987 r. do dnia 15 czerwca 1989 r. Spełnienia przez odwołującego się pozostałych przesłanek niezbędnych do nabycia przez niego prawa do świadczenia przedemerytalnego organ rentowy natomiast nie kwestionował. Sąd pierwszej instancji przytoczył treść art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz art. 2 i

art. 6 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych oraz dodał, między innymi, że zatrudniające odwołującego się Zakłady Wyrobów Azbestowo-Cementowych zostały wymienione w załączniku nr 3 (w pkt 16) do ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, natomiast „E.” Polsko-Austriacka Spółka z o.o. została wymieniona w załączniku nr 2 (w pkt I) do tej ustawy. Z akt ZUS wynika, z kolei, iż odwołujący się przed rozpoczęciem odbywania zasadniczej służby wojskowej stale i w pełnym wymiarze godzin pracował w zakładach produkujących azbest (tj. w Zakładach Wyrobów Azbestowo-Cementowych). Po zakończeniu służby podjął zaś ponownie od dnia 16 czerwca 1989 r. zatrudnienie u tego samego pracodawcy w pełnym wymiarze godzin w zakładach produkujących azbest. Zdaniem Sądu Okręgowego, okres zasadniczej służby wojskowej powinien więc zostać uwzględniony odwołującemu się w stażu pracy w zakładach produkujących azbest, gdyż okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia. Okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych, który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze (tak uznał Sąd Najwyższy w wyrokach: z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 108; z dnia 9 marca 2010 r., I UK 333/09, LEX nr 585739 i z dnia 24 maja 2012 r. II UK 265/11, LEX nr 1227192). Również w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13 (LEX nr 1385939) przyjęto, że czas zasadniczej służby wojskowej zalicza się, na warunkach wynikających z przepisów ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, w brzmieniu obowiązującym w okresie odbywania

zasadniczej służby wojskowej, do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Zdaniem Sądu pierwszej instancji, powołane orzeczenia dotyczą emerytur w niższym wieku emerytalnym, ale przez analogię znajdują zastosowanie również w stanach faktycznych dotyczących świadczenia przedemerytalnego.

Sąd Okręgowy stwierdził także, iż w okresie, w którym odwołujący się odbywał zasadniczą służbę wojskową, obowiązywał art. 125 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. W ustępie 1 stanowił on, że pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Jak zaś wskazał ustawodawca w ust. 3 tego artykułu, pracownikowi, który podjął pracę lub złożył wniosek o skierowanie do pracy po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej, czas odbywania służby wliczał się do okresu zatrudnienia tylko w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej oraz uprawnień emerytalno-rentowych. Powołane wyżej orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące zaliczania okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze znajduje zatem zastosowanie w niniejszej sprawie. W ocenie Sądu Okręgowego, z uwagi na brzmienie powołanych przepisów ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej nie ma powodu, aby okres zasadniczej służby wojskowej traktować inaczej w przypadku tzw. wcześniejszej emerytury i świadczenia przedemerytalnego. Zdaniem tego Sądu, jeżeli zostały spełnione przez pracownika warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia - jak w niniejszej sprawie - to zostaje zachowana tzw. ciągłość pracy, a okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach jak przed powołaniem do tej służby.

Mając powyższe na uwadze, Sąd pierwszej instancji uwzględnił odwołującemu się w stażu pracy w zakładach produkujących azbest okres

odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 30 października 1987 r. do dnia 15 czerwca 1989 r., co powodowało, że legitymował się on 10-letnim okresem takiego zatrudnienia. Oznaczało to, że spełniał wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Rozpoznając apelację wniesioną przez organ rentowy od wyżej opisanego wyroku Sądu pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny uznał, że w sprawie występuje zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości.

Sąd pytający wstępnie stwierdził, że świadczenie przedemerytalne jest niewątpliwie świadczeniem o charakterze wyjątkowym, przysługującym ubezpieczonym o długim stażu ubezpieczeniowym, którzy z przyczyn od siebie niezależnych utracili źródło dochodu, a ze względu na wiek nie mogą jeszcze uzyskać prawa do emerytury. Zatem przesłanki do przyznania tego świadczenia winny być interpretowane ściśle, a dla uzyskania prawa do świadczenia konieczne jest łączne spełnienie wszystkich warunków wymienionych w ustawie z 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych. Innymi słowy, świadczenie to jest elementem zabezpieczenia społecznego do czasu nabycia prawa do emerytury (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2008 r., I PK 11/08, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 314). Powyższy charakter tego świadczenia jest elementem odróżniającym świadczenie emerytalne od emerytury w obniżonym wieku.

Uwzględniając charakter świadczenia przedemerytalnego, Sąd Apelacyjny przypomniał, że zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, osobom spełniającym warunki do uzyskania statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku dla bezrobotnych, określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przysługuje świadczenie przedemerytalne, o którym mowa w art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, jeżeli posiadają okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat były zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3. Ustawodawca wskazał jedynie, że do okresu zatrudnienia, o którym mowa w ust. 1, zalicza się okresy: zatrudnienia w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 oraz w przedsiębiorstwach powstałych w

wyniku przekształcenia, podziału lub połączenia tych zakładów lub w przedsiębiorstwach korzystających z ich majątku do czasu zaprzestania produkcji wyrobów zawierających azbest i oczyszczenia tych zakładów z azbestu, nie później jednak niż do 31 grudnia 1999 r.; zatrudnienia w innych przedsiębiorstwach, jeżeli pracownik był oddelegowany i wykonywał stale pracę na terenie zakładów, o których mowa w pkt I. Prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie spełniającej warunki, o których mowa w ust. 1 i 2, która w dniu wejścia w życie ustawy była zatrudniona w zakładach wymienionych w ust. 2, a rozwiązanie stosunku pracy z ostatnim pracodawcą nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Zdaniem Sądu pytającego, powyższe regulacje oznaczają, że w przypadku odwołującego się tylko ustalenie, że pracował przez 10 lat w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładzie wymienionym w załączniku do ustawy, dawałoby podstawy do uznania, że jego wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego może zostać uznany za zasadny. Jednakże, o ile okres odbywania zasadniczej służby wojskowej jest zaliczany (na co zasadnie wskazuje Sąd pierwszej instancji w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych) do okresu wymaganego do otrzymania emerytury w obniżonym wieku (tzw. emerytury w warunkach szczególnych), to w przypadku świadczenia emerytalnego istnieją wątpliwości co do analogicznej wykładni przepisów. W przeciwieństwie do wymogów związanych z przyznaniem emerytury w warunkach szczególnych na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przepis art. 6 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest dotyczy bowiem osób, które nie spełniają warunków do przyznania tego rodzaju emerytury, lecz spełniają warunki do uzyskania statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku dla bezrobotnego. Przy spełnieniu dodatkowych ustawowych przesłanek osobom tym przysługuje świadczenie przedemerytalne. Niewątpliwie w rozumieniu przepisów ustawy okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych, który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu

art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale dolicza się go do okresu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych charakterze. Wydaje się jednak, że przepisów tejże ustawy oraz powołanego rozporządzenia nie można bezpośrednio lub przez analogię stosować do stanów faktycznych i prawnych objętych ustawą szczególną. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest zawiera w tym zakresie samodzielne wymogi/przesłanki. Częściowo odsyła ona do art. 2 ust. 6 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, wskazując, że prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje również osobom, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest po spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 3. Oznaczałoby to, że do ustawy powołanej przez Sąd pierwszej instancji (tj. ustawy o emeryturach i rentach z FUS) odsyła wyłącznie w art. 2 ust. 2, przez wskazanie, że z za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej ustawą o emeryturach i rentach z FUS). Przepisy te nie wskazują jednak na okresy odbywania zasadniczej służby wojskowej. Jednakże dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne jest, że ustawodawca w sposób odmienny określił uprawnienia osób wymienionych w ustawie z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest niż osób wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 1-6 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, do których znajduje zastosowanie regulacja zawarta w ust. 2 tegoż przepisu. Tym samym, do osób zatrudnionych w zakładach wymienionych w załączniku nr 2 i 3 ma zastosowanie ustawa o świadczeniach przedemerytalnych co do zasady, lecz osoby te muszą spełniać odrębnie ustalone dla nich przesłanki do otrzymania tego świadczenia. W tych okolicznościach należy rozważyć, czy do 10-letniego okresu zatrudnienia w zakładach produkujących wyroby zawierające azbest należy zaliczyć okres odbywania zasadniczej służby wojskowej. W tym zakresie Sąd Okręgowy odwołał

się do przepisów ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku ojczyzny.

W ocenie Sądu pytającego, w tym miejscu należy zatem przywołać stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione w wyroku z dnia 23 maja 2012 r., I UK 437/11, uznające, że celem świadczenia przedemerytalnego, jako jednego ze środków zapobiegania bezrobociu, jest pomoc osobom, które w określonych okolicznościach utraciły zatrudnienie lub inne źródło utrzymania i ze względu na wiek oraz odpowiednio długi staż ubezpieczeniowy, z jednej strony nie mają szans na kontynuowanie aktywności zawodowej na rynku pracy, a z drugiej strony w niedługim czasie będą mogły ubiegać się o emeryturę. Świadczenie przedemerytalne jest wyłącznie elementem zabezpieczenia społecznego, a więc ma odmienny charakter niż emerytura w warunkach szczególnych (w obniżonym wieku). Powołany przez Sąd pierwszej instancji przepis mający mieć analogiczne zastosowanie w tej sprawie (art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Dz.U. z 1984 r. Nr 7, poz. 31 ze zm. i z 1988 r. Nr 30, poz. 207 ze zm.) wskazuje, że pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu Pracy oraz przepisów szczególnych. „Analogiczne zastosowanie” tego przepisu do stanu faktycznego niniejszej sprawy jest jednak kwestionowane przez organ rentowy w złożonej apelacji. Z kolei, zdaniem Sądu Apelacyjnego, wydaje się w tym zakresie zasadne stwierdzenie, że wbrew literalnemu brzmieniu sformułowania wyrażonego przez Sąd Okręgowy, który na tę „analogię” powołał się w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie można w tym przypadku przyjmować, że doszło do niedozwolonego analogicznego zastosowania przepisów prawa. W tym zakresie wypowiadał się już bowiem m.in. Sąd Najwyższy, który uznał, że stosowanie przez analogię określonego przepisu do innej sytuacji niż w nim opisana wchodzi w grę wówczas, gdy podlegająca ocenie sytuacja nie jest w wystarczającym stopniu uregulowana. Stosowanie przepisów *per analogiam* ma wypełnić wówczas lukę w prawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2005. I PK 20/05, OSNAPIUS

2006 nr 13-14, poz. 200), a z taką sytuacją nie mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie. Wnioskowanie *per analogiam* bywa wykorzystywane bądź to w celu określania skutków prawnych przypadków nieunormowanych, bądź to - dużo już rzadziej - w celu „poprawiania” czy „korygowania” przepisów prawa pozytywnego, bądź też wyjątkowo w celu orzekania *contra legem*. Powszechnie wypowiedane są sądy, że wnioskowanie *per analogiam* ma zastosowanie w przypadkach, o których nie wspominają przepisy ustanowione przez prawodawcę, gdy rozstrzygana sytuacja różni się od sytuacji wymienionej w przepisach ustawy, gdy prawo obowiązujące nie reguluje faktów określonego typu, regulując jedynie fakty do nich podobne, gdy określony przypadek nie jest uregulowany prawnie, gdy określona norma prawna jest stosowana do przypadku nieunormowanego, gdy określony stan faktyczny nie jest uregulowany przez ustawę, gdy organ orzekający ma do czynienia z dwoma sytuacjami: z jedną - przewidzianą przez ustawę i z drugą - przez ustawę nieprzewidzianą, gdy dla pewnych przypadków brak unormowania, choć przypadki podobne unormowanie znalazły, gdy z przypadkami nieunormowanymi związane są takie same skutki prawne jak z przypadkami unormowanymi, gdy w prawie obowiązującym występuje luka rozumiana jako brak przepisu określającego skutki prawne rozstrzyganego przypadku. Sformułowaniami „unormowania” i „nieunormowania” posługuje się również orzecznictwo, gdy wchodzi w grę kwestia zastosowania, czy niezastosowania wnioskovania przez analogię (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1999 r., II UKN 292/99, OSNAPIUS 2001 nr 9, poz. 320). Tym samym, przy stosowaniu wnioskovania prawniczego z analogii *legis*, tj. w sytuacji, gdy podstawą analogii jest konkretny przepis prawa (jak w niniejszej sprawie art. 125 ustawy o powszechnym obowiązku obrony ojczyzny), wyróżnia się trzy podstawowe etapy: 1. ustalenie, iż określony fakt nie został unormowany przez przepisy prawne; 2. ustalenie, że istnieje przepis prawny, który reguluje sytuacje pod istotnymi względami podobnie do faktu nieunormowanego; 3. powiązanie z faktem prawnym nieunormowanym podobnych lub takich samych konsekwencji prawnych, co z faktem bezpośrednio uregulowanym przez przepisy prawne. Przedstawione wyżej rozumienie sytuacji nieunormowanych jest dla judykatury wstępną przesłanką podjęcia wnioskovania przez analogię. Dodać należy, że analogia z ustawy jest na obszarze szeroko

rozumianego prawa cywilnego powszechnie dopuszczana. Według szeroko akceptowanego poglądu, *per analogiam* może być zastosowany przepis normujący sytuacje najbliższe, podobne do przypadku rozstrzyganego ze względu na istotne cechy. W spornej kwestii możliwości stosowania w drodze analogii przepisów o charakterze wyjątkowym należy udzielić odpowiedzi pozytywnej. Przekonuje bowiem ugruntowane w piśmiennictwie i orzecznictwie stanowisko, uznające za dopuszczalne zastosowanie *per analogiam* przepisu wyjątkowego wtedy, gdy spełnione są warunki, które spowodowały wydanie tego przepisu, tak że jego zastosowanie pozostanie w obrębie tej samej *rationis*. Tylko więc wtedy nie ma podstaw do zastosowania w drodze analogii przepisu wyjątkowego, gdy uzasadnia on wnioskowanie oparte na argumencie *a contrario* (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 26 września 1969r., III CZP 8/69, OSNCP 1970 nr 6, poz. 97; z dnia 30 sierpnia 1991 r., III CZP 73/91, OSNCP 1992 nr 4, poz. 53; z dnia 28 lutego 1994 r., III CZP 9/94, OSP 1995 nr 1, poz. 3; z dnia 27 kwietnia 2001 r., III CZP 6/01, OSNC 2001 nr 10, poz. 148; z dnia 15 września 2004 r., III CZP 46/04, OSNC 2005 nr 9, poz. 152 i z dnia 19 stycznia 2006 r., III CZP 100/05, OSNC 2006 nr 6, poz. 95, a także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 1999 r., II CKN 530/98, OSNC 2000 nr 5, poz. 88 i z dnia 27 października 2004 r., III CK 414/03, niepublikowany oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1982 r., I CR 386/82, niepublikowane).

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, Sąd pytający uznał, że Sąd pierwszej instancji nie tyle zastosował przepisy art. 125 powołanej ustawy przez analogię (jak ogólnikowo zarzuca apelacja), lecz przyjął, że przepis ten odnosi się również do sytuacji takich jak dotycząca przyznania świadczenia (zachowania prawa do niego) w postaci świadczenia przedemerytalnego. W tej bowiem sprawie prawidłowe jest stwierdzenie, że określony fakt nie został unormowany przez przepisy prawne bezpośrednio odwołujące się (regulujące) tryb i warunki przyznania świadczenia przedemerytalnego. Nadto, możliwe jest ustalenie, że istnieje przepis prawny, który reguluje sytuacje pod istotnymi względami podobne do faktu nieunormowanego w ustawie. Na tej podstawie Sąd Okręgowy powiązał z faktem prawnym nieunormowanym podobnych lub takich samych konsekwencji prawnych, co z

faktem bezpośrednio uregulowanym przez przepisy prawne. Tymczasem, uzasadnienie apelacji zawiera twierdzenia wskazujące na to, że w przypadku przyznania świadczenia przedemerytalnego mamy do czynienia ze świadczeniem o charakterze wyjątkowym (niebędącym tzw. wcześniejszą emeryturą, której jeszcze odwołujący się nie może otrzymać, gdyż nie spełnia ustawowych przesłanek). Tym samym, jeśli zostanie zachowana ogólna zasada, zgodnie z którą warunki do przyznania świadczenia winny być interpretowane ściśle, to oznacza konieczność dokonania wąskiej, wyłącznie językowej wykładni przepisów o świadczeniach przedemerytalnych. Oznaczałoby to nadanie tej ustawie charakteru *lex specialis*, co prowadziłoby do niemożności stosowania w tym przypadku przepisu art. 125 ustawy o powszechnym obowiązku obrony ojczyzny. Z drugiej strony, niewątpliwie prowadziłoby to do sytuacji, w której osoba, która odbywała zasadniczą służbę wojskową, znajdowałaby się w gorszej sytuacji od osób, którym okres tejże służby jest zaliczany do pracy w tzw. warunkach szczególnych (a praca przy azbieście z całą pewnością do takich się zalicza). Nadto, ponosiłaby ona negatywne konsekwencje związane z realizacją ówczesnego powszechnego obowiązku ustawowego w postaci odbycia takiej służby przez osoby wskazane w tej ustawie, w sytuacji gdy orzecznictwo Sądu Najwyższego konsekwentnie opowiada się za niedopuszczalnością dyskryminacji ubezpieczonych z powodu odbywania zasadniczej służby wojskowej. Ponadto, w orzecznictwie sądów powszechnych były rozpoznawane odwołania od decyzji organów rentowych w sprawach, w których istota sporu polegała na rozstrzygnięciu, czy okres od zakończenia zasadniczej służby wojskowej do dnia podjęcia pracy u dotychczasowego pracodawcy podlegał zaliczeniu do okresów składkowych lub nieskładkowych, jak również - w tym kontekście - na ustaleniu prawa ubezpieczonego do świadczenia przedemerytalnego na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w sprawie III AUa 648/12, LEX nr 1236238). Sądy uznawały też, że brak jest podstaw do zakwalifikowania do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy spornego okresu przerwy pomiędzy zakończeniem przez wnioskodawcę pełnienia czynnej służby wojskowej a powrotem do pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 października 2005 r., III AUa 621/10). W orzeczeniach tych stan faktyczny

spraw nie był jednak związany ze szczególnym unormowaniem odnoszącym się tak jak w niniejszej sprawie do pracy w zakładach produkujących wyroby zawierające azbest, co do której ustawodawca przewidział i tak wyjątkowo krótki okres zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wymagany do wykazania przez ubezpieczonego, tj. 10 lat.

Rozstrzygając przedstawione zagadnienie prawne, Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie Sąd Najwyższy stwierdza, że wątpliwości Sądu Apelacyjnego wynikają przede wszystkim z uznania ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (dalej ustawa o zakazie stosowania) za akt prawny mający charakter ustawy szczególnej w stosunku do ustawy z dnia 30 czerwca 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (dalej ustawa o świadczeniach przedemerytalnych). Świadczą o tym również, jak się zdaje, dalsze rozważania tego Sądu dotyczące świadczenia przedemerytalnego jako elementu zabezpieczenia społecznego o charakterze odmiennym niż emerytura w obniżonym wieku emerytalnym, czy też odnoszące się do stosowania przepisów (w tym przypadku art. 125 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, dalej ustawa o powszechnym obowiązku obrony) przez analogię. Zdaniem Sądu Najwyższego, takie założenie jest jednak nieuprawnione.

Przedmiotem sporu w sprawie, w której zostało przedstawione do rozstrzygnięcia rozpatrywane zagadnienie prawne, jest ocena uprawnień odwołującego się do wnioskowanego przez niego świadczenia przedemerytalnego. Uprawnienia te odwołujący się wiąże jednak nie ze spełnieniem warunków przewidzianych w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych (nie spełnia bowiem przesłanek określonych treścią art. 2 ust. 1 pkt 1-6 tej ustawy), ale z zatrudnieniem w przeszłości w zakładach pracy wymienionych w załącznikach do ustawy o zakazie stosowania. To ten akt prawny, a konkretnie jego art. 6, określa więc sytuację prawną odwołującego się, wskazując warunki, które winien on spełnić, aby skutecznie ubiegać się o świadczenie przedemerytalne. Wymieniony przepis, w okolicznościach faktycznych sprawy, w której zostało sformułowane rozpatrywane zagadnienie prawne, nie stanowi zatem *lex specialis* w stosunku do ustawy z dnia

30 czerwca 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, lecz jest podstawową regulacją, na podstawie której osoby takie jak odwołujący się mogą ubiegać się o sporne świadczenie. Taki właśnie charakter ustawy o zakazie stosowania jednoznacznie potwierdza brzmienie jej art. 6, który samodzielnie (autonomicznie) oraz w znacznej części odmiennie od ustawy o świadczeniach przedemerytalnych określa warunki ubiegania się o świadczenie przedemerytalne, jeśli zważyć, że zgodnie z jego brzmieniem, osobom spełniającym warunki do uzyskania statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku dla bezrobotnych, określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przysługuje świadczenie przedemerytalne, o którym mowa w art. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, jeżeli posiadają okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat były zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 (ust. 1). Do okresu zatrudnienia, o którym mowa w ust. 1, zalicza się okresy: 1) zatrudnienia w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 oraz w przedsiębiorstwach powstałych w wyniku przekształcenia, podziału lub połączenia tych zakładów lub w przedsiębiorstwach korzystających z ich majątku do czasu zaprzestania produkcji wyrobów zawierających azbest i oczyszczenia tych zakładów z azbestu, nie później jednak niż do 31 grudnia 1999 r.; 2) zatrudnienia w innych przedsiębiorstwach, jeżeli pracownik był oddelegowany i wykonywał stale pracę na terenie zakładów, o których mowa w pkt 1 (ust. 2). Prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie spełniającej warunki, o których mowa w ust. 1 i 2, która w dniu wejścia w życie ustawy była zatrudniona w zakładach wymienionych w ust. 2, a rozwiązanie stosunku pracy z ostatnim pracodawcą nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy (ust. 3).

Pośrednio charakter ustawy o zakazie stosowania jako regulacji podstawowej potwierdza także brzmienie art. 2 ust. 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, w myśl którego prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje również osobom, o których mowa w art. 6 ustawy o zakazie stosowania, po spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 3.

Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia prawnego ma przy tym ocena warunku związanego z 10-letnim zatrudnieniem w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy o zakazie stosowania. Z całą pewnością nie chodzi tu jednak o normalne zatrudnienie związane z rzeczywistą realizacją stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy (rzeczywistym wykonywaniem zatrudnienia w ramach stosunku pracy), o czym stanowi art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie stosowania, bo ta kwestia w oczywisty sposób nie może budzić jakichkolwiek kontrowersji, ale o sytuację, w której pracownik, pozostając w zatrudnieniu w zakładzie produkującym azbest, nie realizuje stosunku pracy, gdyż odbywa zasadniczą służbę wojskową.

Zdaniem Sądu Najwyższego, taka sytuacja winna być oceniana z uwzględnieniem odpowiedniego przepisu ustawy o powszechnym obowiązku obrony. Wobec tego, że odwołujący się w niniejszej sprawie odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie od dnia 30 października 1987 r. do 15 czerwca 1989 r., przepisem tym będzie zaś art. 125 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony w brzmieniu ustalonym od dnia 11 lutego 1984 r. w jednolitym tekście (Dz.U. z 1984 r. Nr 7, poz. 31) do zmiany tego przepisu z dniem 9 grudnia 1991 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 113, poz. 491), gdyż to on stanowi *lex specialis* w stosunku do regulacji art. 6 ustawy o zakazie stosowania, nadając szczególne uprawnienia żołnierzom zasadniczej służby wojskowej. W myśl tego przepisu, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Oznacza to, iż wliczenie okresu służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym pracownik podjął pracę w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia ze służby, dotyczy nie tylko uprawnień prawno-pracowniczych, wynikających z przepisów Kodeksu pracy, ale także wszelkich innych uprawnień wynikających z przepisów szczególnych. Nie ma przy tym żadnego powodu, aby twierdzić, że powołana regulacja odnosi się tylko do wybranych przepisów szczególnych, np. dotyczących emerytur w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, natomiast nie znajduje już

zastosowania do innych przepisów, np. określających warunki nabycia prawa do świadczeń przedemerytalnych. Z art. 125 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony wynika bowiem czytelna i jednoznaczna językowo reguła statuująca tzw. fikcję prawną, zgodnie z którą okres niewykonywania zatrudnienia w ramach stosunku pracy w czasie odbywania zasadniczej służby wojskowej (po spełnieniu dodatkowych warunków określonych w tym przepisie) jest traktowany jako równorzędny z okresem rzeczywistego wykonywania zatrudnienia i w całości wliczany do niego, odnoszącą się do uprawnień wynikających nie tylko z przepisów Kodeksu pracy, ale również z wszelkich przepisów szczególnych, tak z zakresu prawa pracy, jak i zabezpieczenia społecznego.

Dla potwierdzenia tego stanowiska uprawnione jest też bez wątpienia odwołanie się do utrwalonych poglądów judykatury wyrażonych na tle spraw, w których przedmiotem sporu była kwestia zaliczalności okresów zasadniczej służby wojskowej do okresów uprawniających do emerytur w obniżonym wieku emerytalnym, których przykładami są m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06 (OSNP 2007 nr 7-8, poz. 108) i z dnia 9 marca 2009 r., I UK 333/09 (LEX nr 585739), a zwłaszcza uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13 (OSNP nr 3, poz. 42; OSP 2014 nr 12, poz. 110 z glosą K. Antonowa), a także spraw z zakresu prawa pracy, w których spór dotyczył wliczenia okresu służby wojskowej przy ustalaniu uprawnień do nagrody jubileuszowej, których przykłady mogą stanowić wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 grudnia 2012 r., II PK 138/12 (LEX nr 1619629) oraz z dnia 22 czerwca 2016 r., III PK 119/15 (dotychczas niepublikowany).

W ocenie Sądu Najwyższego, przeszkodą w stosowaniu powołanego przepisu w okolicznościach faktycznych sprawy, w której zostało sformułowane rozpatrywane zagadnienie prawne, nie może być równocześnie to, że obowiązywał on w zaprezentowanym brzmieniu jedynie do dnia 8 grudnia 1991 r., co mogłoby sugerować niemożność zastosowania go w odniesieniu do stanów faktycznych zaistniałych po tej dacie, zwłaszcza wobec późniejszych zmian legislacyjnych w przepisach o zaliczaniu służby wojskowej do pracowniczego stażu pracy. Problem zaliczalności okresu pełnienia służby wojskowej z uwzględnieniem przepisów obowiązujących w okresie odbywania tej służby, a nie regulacji obowiązujących

aktualnie, jest bowiem w orzecznictwie Sądu Najwyższego ujmowany jednolicie (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, OSNP nr 3, poz. 42; uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2015 r., III UZP 4/15, OSNP 2015 nr 12, poz. 164; a także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 grudnia 2012 r., II PK 138/12, LEX nr 1619629; z dnia 22 października 2009 r., I UK 136/09, OSP 2011 nr 1, poz. 6 z aprobowaną glosą I. Sierockiej oraz I UK 126/09, OSNP 2011 nr 7-8, poz. 112, a także z dnia 22 czerwca 2016 r., III PK 119/15, dotychczas niepublikowany). W wyroku z dnia 22 czerwca 2016 r., III PK 119/15, Sąd Najwyższy dokonał przy tym uogólnienia kwalifikacji okresów pełnienia zasadniczej służby wojskowej jako okresów równorzędnych z okresami rzeczywistego wykonywania zatrudnienia w ramach stosunku pracy do celów związanych z ustalaniem uprawnień pracowniczych, formułując przy tym tezę, w pełni aprobowaną przez Sąd Najwyższy w składzie rozstrzygającym niniejsze zagadnienie prawne, że generalną zasadą jest wliczanie okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia (art. 301 k.p.). Okres takiej służby jest zatem okresem zaliczanym do pracowniczego stażu zatrudnienia i od chwili tego zaliczenia stanowi z nim jedność oraz dzieli w przyszłości jego los. Problem wliczenia okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia powinien być rozstrzygnięty na podstawie przepisów obowiązujących w dacie podjęcia zatrudnienia po zakończeniu służby wojskowej. Okres służby wojskowej jest bowiem okresem zaliczanym do stażu w tym momencie i z nim „ciągniony”. Aktualnie obowiązujące (odmienne) przepisy w tym względzie nie mają znaczenia, jeśli zaliczenie okresu służby wojskowej nastąpiło z mocy prawa w dacie podjęcia zatrudnienia po zakończeniu służby wojskowej (jeśli zostały spełnione ku temu odpowiednie przesłanki).

Zdaniem Sądu Najwyższego w składzie rozstrzygającym niniejsze zagadnienie prawne, przedstawiony wyżej pogląd w pełni odnosi się również do sytuacji, w których przedmiotem oceny są uprawnienia wynikające z przepisów szczególnych, w tym także przepisów z zakresu zabezpieczeń społecznych. Z przyczyn wcześniej już podnoszonych nie ma bowiem jakichkolwiek powodów do odmiennego traktowania tych sytuacji, skoro zgodnie z art. 125 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony, czas odbywania zasadniczej służby wojskowej

wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień wynikających, zarówno z Kodeksu pracy, jak i przepisów szczególnych.

Ostatecznie, w ramach wykładni systemowej i funkcjonalnej, wypada również przypomnieć i w pełni zaakceptować argumentację zawartą w uzasadnieniu powołanej wyżej uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, zgodnie z którą należy uwzględnić wartości konstytucyjne, w tym wynikający z art. 85 ust. 1 Konstytucji RP obowiązek obywatela polskiego obrony ojczyzny, a także art. 2 i art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, statuujące zakaz ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania przez niego publicznego obowiązku obrony ojczyzny (por. w tym względzie także uzasadnienie wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06).

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 390 § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy podjął uchwałę, jak w sentencji.

kc